

2025-05-15
A2025/00530

Arbetsmarknadsdepartementet

Forum för levande historia
Box 2123
103 13 Stockholm

Uppdrag till Forum för levande historia att genomföra kunskapshöjande insatser mot antisemitism

Regeringens beslut

Regeringen ger Forum för levande historia i uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser mot antisemitism riktade till lärare och annan personal inom utbildningsväsendet.

I uppdraget ingår att:

- Genomföra utbildningsinsatser om antisemitism på plats i nära samarbete med regionala och lokala aktörer.
- Ta fram och sprida webbutbildningar och metodstöd som kan användas för att identifiera, hantera och motverka antisemitism.
- Ta fram och sprida pedagogiska verktyg och metoder för att stärka barns och ungas förmåga att identifiera och motverka antisemitism i digitala miljöer, med särskilt fokus på förmågan att identifiera antisemitism som uttrycks i bilder och filmer.

Syftet är att öka lärares och annan inom utbildningsväsendet relevant personals förmåga att förebygga, hantera och motverka antisemitism. Utgångspunkter i arbetet ska vara att nå målgrupper i hela landet och att fler lärare och annan personal inom skolan och övriga utbildningsväsendet ska kunna ta del av insatserna, inklusive de som vanligtvis inte tar del av denna typ av insatser.

Utbildningsinsatserna ska utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Insatserna ska genomföras utifrån ett rättighetsperspektiv genom synliggörande av individers rättigheter enligt bl.a. diskrimineringslagen.

I genomförandet av uppdraget ska Forum för levande historia föra dialog med Diskrimineringsombudsmannen, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Mediemyndigheten, Statens skolverk, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och andra berörda myndigheter. Myndigheten ska även ha dialog med judiska organisationer och organisationer som verkar mot antisemitism.

Forum för levande historia ska under åren 2026–2028 senast den 15 februari delredovisa och senast den 15 februari 2029 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet med kopia till Kulturdepartementet). I delredovisningen ska ingå en redogörelse för genomförda insatser och i vilken utsträckning de har nått utpekade målgrupper. I slutredovisningen ska ingå en analys av hur arbetet har bidragit till att lärare och annan personal inom skolan har fått bättre kunskap och verktyg för att kunna förebygga och motverka antisemitism.

För uppdraget får Forum för levande historia under 2025 använda högst 2 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet för budgetåret 2025 uppförda anslaget 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m., anslagsposten 10. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2026 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

Som en förstärkning av det generella arbetet mot rasism, och som ett led i regeringens arbete för att stärka judiskt liv i Sverige, gör regeringen en särskild satsning på arbete mot antisemitism. Denna satsning är en del av regeringens strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism (Ku2025/00578) åren 2025–2034.

En målsättning i strategin är att judar i Sverige ska kunna leva öppet, tryggt och säkert. Av strategin framgår bl.a. att barn och unga är särskilt utsatta för antisemitism eftersom de tillbringar mycket tid i skola och på sociala medier som är miljöer där antisemitism ofta är synlig och närvarande på många olika sätt. Judiska elever har vittnat om verbala eller fysiska angrepp samt

språkbruk och handlingar som får dem att känna sig utpekade, stressade och ledsna.

Ett delmål i regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott (A2024/01394) är att lärare och annan personal inom skolan ska få bättre kunskap och verktyg för att kunna förebygga och motverka rasism.

Skolan utgör en särskilt viktig aktör i arbetet mot antisemitism och andra former av rasism, bland annat utifrån sitt ansvar att säkerställa en trygg skolmiljö för alla elever och förmedla förståelse för mänskliga rättigheter och allas lika värde. Det finns både behov av mer kunskap om antisemitism och av verktyg som kan ge personal inom skolan och övriga utbildningsväsendet en bättre förmåga att identifiera, bemöta och undervisa om antisemitism.

Spridningen av antisemitiska budskap av alla slag, konspirationsteorier med antisemitisk koppling samt förnekande eller förvanskning av Förintelsen, liksom antisemitism som förekommer i sammanhang där staten Israels politik kritiserar, är vanligt förekommande på de flesta digitala plattformar och forum. Antisemitiska budskap, uttryck och kodord ändras snabbt och kontinuerligt och anpassas till olika digitala miljöer. Detta innebär att det kan vara svårt för barn, unga och andra som använder sociala medier att förstå innebörden i olika hatiska budskap. Samtidigt uttrycker lärare att de saknar kunskap och verktyg för att integrera bilder inklusive rörliga bilder i undervisning om källkritik. Det saknas också verktyg som stöd för enskilda i att identifiera och ta avstånd från antisemitism på nätet. Det finns därför behov av stöd och verktyg i dessa frågor som tar hänsyn till den snabba utvecklingen av antisemitism i digitala miljöer.

En utmaning med att nå ut med kunskapshöjande insatser till skolan är att lärare och annan skolpersonal kan sakna tid och andra förutsättningar att ta del av dem, och att insatserna inte alltid når skolor som kan ha behov av dem. Det finns därför behov av att nå ut med insatser brett i hela landet och att skapa förutsättningar för att fler aktörer kan ta del av dem, inklusive de som vanligtvis inte tar del av denna typ av insatser.

Forum för levande historia har i uppdrag att genomföra fortbildning och kunskapshöjande insatser om olika former av rasism i historien och i dag till bl.a. skolans personal (A2024/01458). Detta uppdrag ges för att förstärka och komplettera det arbetet med ett särskilt fokus på antisemitism.

Regeringen beräknar att från och med år 2026 avsätta 5 000 000 kronor årligen för uppdraget under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Nina Larsson

Maria Engvall

Kopia till

Kulturdepartementet/SNA
Diskrimineringsombudsmannen
Kammarkollegiet
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Mediemyndigheten
Skolverket
Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)